

TÍÐINDI

Meirlutin í mentanarnevndini í Sunda kommunu mælir til at **roykiforboðið**, sum er galdandi fyri almenn støð, eisini skal galda við leikvøllin við Margáir. Hugsað verður serliga um, at talan er um eitt stað, ið leggur dent á eitt heilsugott lív, og tískil hoyrir royking ikki heima har.

Trine Rønhof Hansen heldur tað vera órimiligt at danskt løntu starvsfólkini skulu missa so nógv

Starvsfólk **um-**hugsa at rýma

Um pensjónin hjá danskt løntum starvsfólkum í Føroyum verður skattað sum ætlað, umhugsa í hvussu er nøkur at rýma, og neyvan verður líka lætt sum nú at fáa lögfrøðingar til dómsvaldið, ríkisumboðið og politið í Føroyum. Tað sigur Trine Rønhof Hansen, dómarafulltrúi

Randi Jacobsen

Verður tað, sum landsstýrið ætlar, at eisini pensjónir í donskum pensjónskassum skulu skattast við inn-gjaldi, kunnu donsku myndugleikarnir koma at renna seg í stórar trupulleikar við at fáa skikkað starvsfólk.

Inntøkumissurin hjá lögfrøðingum og skrivstovufólki verður so stórur, at vandi er fyri, at fleiri donsk starvsfólk flyta aftur til Danmarkar, og hugurin at koma til Føroya at arbeiða antin hjá politinum, hjá ríkisumboðnum ella í dómhúsinum verður lítill.

Hetta sigur Trine R. Hansen, dómari fulltrúi. Hon er álitisfólk hjá lögfrøðingunum í Dómhúsinum. Hon tekur undir við tankanum, at øll mugu vera við til at spara saman til sín eigna aldurdóm, og hon skilur eisini trupulleikan við, at samfelagnum tørvar pening nú.

Missa nógv

Trine Rønhof Hansen úttal-

ar seg tó bara vegna tey, sum starvast hjá donsku myndugleikunum í Føroyum og eru limir í donskum pensjónskassum.

Lögfrøðingar, sum starvast í privatu vinnuni, hava væl hægri inntøku enn vit, sum starvast hjá statinum. Men afturfyri hava vit sera góða pensjón, ein pakka við tryggu og góðum pensjónum, sigur hon.

Tey hava roknað seg fram til, at verða donsku pensjónirnar skattaðar við inngjaldi, missir hvør teirra millum 4000 og 5000 krónur um mánaðin.

Trine Rønhof Hansen hevur búð í Føroyum í seks ár, og familjan hevur ikki havt nakra ætlan um at flyta til Danmarkar. Maður hennara er føroyingur.

Mær dámar sera væl at bígva í Føroyum, men eg má siga, at tankin hevur verið uppi og vent at flyta. Her er deiligt at vera, men tað er ov høgur prísur at gjalda, um

tað skal kosta okkum ein góðan aldurdóm.

Hon sigur, at hon hevur hoyrt onnur danskt lønt í Føroyum tosa um tað sama.

Trine Rønhof Hansen heldur nógvar ósvaraðar spurningar vera í pensjónsætlanini. Hvussu nú um skipanin verður í verk, og fólk seinni flyta? Verður inngoldna pensjónin tá verandi í Føroyum?

Hon ivast eisini í, um tað er loyvt av myndugleikunum at gera eina slíka lóg, tí pensjónin er ein partur av lønini, sum fakfeløgini hava samráðst seg fram til.

Tey, sum arbeiða hjá statinum og eru í sama lønarflokki, hava rætt til somu løn. Men eftir pensjónsætlanini fara limirnir í Føroyum niður í løn. Neyvan vil staturin gjalda fólkunum í Føroyum meira kón vegna skattingina í Føroyum.

Neyðugt við donskum lögfrøðingum

Sum er gongur rimiliga væl

at fáa danskar lögfrøðingar at koma til Føroya at arbeiða antin hjá politinum, ríkisumboðnum ella dómhúsinum. Summi vera verandi, og onnur søkja til Føroya fyri at fáa eina uppliving, tí tey biða eftir onkrum góðum starvi ella fyri at fáa nakrar royndir og kunnu tí brúka tíðina í Føroyum sum lopfjøl til nakað annað.

– Men eg ivist í, at tað verður líka lætt at fáa lögfrøðingar til koma til Føroya, um so nógv verður skorið av pensjónini. Tað kann gerast trupult at fáa fólk, sigur Trine Rønhof Hansen.

– Tað ber ikki til at líta á, at føroyingar fara at søkja hesi stórv, tí landið er so lítið, øll kenna øll, og torført er sum føroyingur at sita og viðgera mál, ið mangan eru eym.

Missa vunnin rættindi

At skatta pensjónir við inngjaldi er eitt álvarsligt inntriv í vunnin sáttmálarættindi. Tað sigur Centralorganisationernes Fællesudvalg, sum tekur sær av trupulleikum hjá starvsfólki hjá statinum. CFU mælir til, at nýggja skipanin ikki fer at galda fyri starvsfólk í tænastru hjá statinum í Føroyum

Randi Jacobsen

Uppskotið um at skatta pensjónir við inngjaldi hevur verið til hoyringar nógvastaðni. Eisini hjá donsku pensjónskassunum, sum løntakarar í Føroyum eru limir í, og hjá teirra fakfeløgum.

Uppskotið fær ikki bliða móttøku, hvørki frá pensjónskassum ella fakfeløgum. Pensjónskassarnir vísa á, at eftir uppskotinum verða pensjónsviðurskiptini sera fløkt, eisini tí alt ikki kemur í gildi í senn.

Broytigarnar eru sera umfatandi og eru eitt álvarsligt inntriv í tey rættindi, sum starvsfólkini hava vunnið sær í sáttmálasamráðingum, sigur CFU.

CFU nevnr, at verður lógaruppskotið samtykt, sum tað nú sær út, kunnu donsku arbeidsgevararnir fáa trupult við at fáa fólk at fara til Føroya at arbeiða, og at tey bara fara at steðga stutta tíð.

Mælt verður tí til, at tey starvsfólk, sum lønt eru eftir donskum sáttmála, ikki verða umfatað av skipanini. Í øðrum lagi verður mælt til, at tey, sum starvast í Føroyum, tá ið lógin kemur í gildi, verða fritikin.

Her verður lagt aftrat, at donsku pensjónskassarnir ikki fara at gera serskipanir fyri starvsfólk í Føroyum, tí teir hava lutfalsliga fáar limir í Føroyum, og tað fer at kosta ov nógv í umsiting.

Mugu gera undantøk

Ein undantaksregla er í uppskotinum um, at fólk, sum flyta til Føroya og bígva her í minni enn 60 mánaðir, skulu vera undantikin skipanini.

Til hetta svarar CFU, at tey starvsfólk, sum ikki ætla sær at verða verandi í Føroyum, tá ið tey fara frá við eftirløn, eisini eiga at verða fritikin at rinda skatt av pensjónini við inngjaldi.

CFU vísir serliga á, at tað má finnast ein loysn fyri starvsfólkini í Dómhúsinum í Føroyum, ið sum oftast arbeiða í Føroyum væl longur enn 60 mánaðir, og sum eru sett í starv eftir sáttmála við danska statin. Tað er heilt órimiligt, at fólk skulu koma illa fyri av pensjónini, tá ið líkt er til, at tey ikki vilja bígva í Føroyum sum pensjonistar, sigur CFU í hoyringsskrivnum til Figgjarmálaráðið.

CFU skrivar meira ella minni beinleiðis í hoyringssvarinum, at tað er sáttmálabrot og mangt annað á henda hátt at skatta pensjónirnar við inngjaldi:

– CFU biður um, at ásetingarnar í sáttmálunum verða hildnar, ið roknað ásetingar um pensjónsgjöld til ávísar pensjónskassar. CFU skal annars vísa til ILO-konvensjón 98 um rættin til at skipa seg í fakfelag og hava felags samráðingar.